

Vkljub številnim časopisnim vestem in knjigi S. Krašovca »Japonski prodor« (Ljubljana, 1980), ki sociološko in zgodovinsko opisuje tako imenovani japonski pojav oziroma japonski gospodarski vzpon med svetovne velesile, je pri nas še vse premalo poznan izredni napredek te dežele na raznih ravneh. Udeleženci kongresa so ga spoznali na predkongresnih, medkongresnih in pokongresnih ekskurzijah, iz člankov japonskih avtorjev v revijah *Geo Journal* št. 3 in 4, letnika 1980, Japonski posvečenem zvezku revije *Erdkunde* (2/1980), iz tiskanih vodnikov po ekskurzijah, zlasti pa iz reprezentančne knjige »Geografija Japonske« (Geography of Japan, Tokyo 1980, 440 strani). Izdala jo je Zveza japonskih geografov.

Skoraj vse dni tokijskega zasedanja so potekale seje generalne skupščine MGZ, ki so bile namenjene organizacijskim vprašanjem naše zveze. Mnogim se zdi delovanje MGZ preveč razdeljeno na sekcije in delovne skupine in premalo povezano, kar vse kliče po temeljiti reformi. To pa so odložili do 25. mednarodnega geografskega kongresa, ki bo l. 1984 v Parizu. V Tokyu so potrdili skoraj vse predloge za nove komisije in delovne skupine. Po tokijskem kongresu je na čelu MGZ dosedanji prvi podpredsednik, nigerijski profesor Akin L. Nabogunje, ki je zamenjal angleškega geografa M. Wise-ja.

Med geografskim kongresom v Tokyu je potekala tudi deseta mednarodna konferenca Mednarodne kartografske zveze. Kartografi so skupno z geografi pripravili v 55. nadstropju stolpnice v tokijskem trgovskem središču Šinjuku mednarodno razstavo tehničnih kartografskih in geodetskih sredstev, kart, geografske literature in 82 nacionalnih atlasov. Med slednjimi se je pojavilo precej novih izdaj iz dežel v razvoju (južna Amerika, Afrika, južna Azija). Jugoslavija je bila skromno zastopana. Med deželami, ki so s posebno objavo predstavile svojo geografijo, je bila tudi Jugoslavija. Vodje nacionalnih delegacij so sprejeli drugi zvezek *Geographica Iugoslavica*.

I. Gams

Simpozij komisije za ruralni razvoj pri mednarodni geografski zvezi v Naganu (Japonska)

24th International Geographical Congress 1980. Joint Meeting of the Commissions on Agricultural Productivity and World Food Supply (C13) and on Rural Development (C14). 25—31 August, 1980. Nagano.

V času pred 24. mednarodnim geografskim kongresom v Tokiu je Mednarodna geografska zveza organizirala strokovna srečanja svojih komisij, med njimi komisije za ruralni razvoj in komisije za produktivnost kmetijstva in svetovno prehrano, ki sta zasedali na skupnih in ločenih sestankih. Srečanje je bilo v Naganu, središču bogate kmetijske pokrajine osrednjega dela otoka Honšu, ki so ga izbrali prireditelji očitno z namenom, da bi čim celoviteje prikazali razvoj japonske ruralne pokrajine. Naganska kotlina je namreč značilen primer strukturnih sprememb kmetijstva tako v preteklosti kot posebno po drugi svetovni vojni, ko je japonsko podeželje pod vplivom hitre industrializacije doživelo še posebno močno transformacijo. Vlogo posameznih kmetijskih panog oziroma kultur, npr. gojenje bombaža pred velikim razmahom svilarstva, umik te panoge in uveljavljanje novih kultur, med njimi zlasti komercialno pridelovanje sadja in namiznega grozdja po zadnji vojni, so obravnavali številni japonski geografi. Posebno poudarjena je bila na simpoziju problematika japonskega kmetijstva, ruralno planiranje in ruralni razvoj s prikazom razlik med tradicionalno in sodobno strukturo podeželja. Spoznavanju specifičnega razvoja kmetijstva v smeri moderne polikulture sta bili namenjeni tudi dve enodnevni ekskurziji, prva v območje sodobnega namakalnega sadjarstva, pridelovanja namiznega grozdja in riža, druga v območje nazadujočega svilarstva, nekaterih posebnih kultur (gobe, hren) in živinoreje.*

* Več o tem glej spredaj: B B e l e c. S poti po japonski kmetijski pokrajini.

Ob prevladujoči usmeritvi v regionalno ruralno problematiko pa srečanje ni zamenjalo tipologije in sistemov kmetijstva v drugih delih sveta, njegovo transformacije in aktualno problematiko, povezano s procesi industrializacije in urbanizacije. Skrbno pripravljeno srečanje obeh komisij se je udeležilo okoli 60 domačih in 40 drugih geografov, svoje raziskovalne rezultate pa je predstavilo 17 referentov iz Japonske in 16 iz Madžarske, Finske, ZDA, Kanade, Velike Britanije, Belgije, Zvezne republike Nemčije, Nigerije, Indije, Bangladeša, Hong Konga, s Taivana in iz Jugoslavije. Od jugoslovanskih geografov se je simpozija, razen podpisanega, udeležil dr. Ivo Crkvenčič, ki je predstavil tipologijo ruralnega prostora na primeru nacionalnega parka Plitvice.

Delo komisije za ruralni razvoj, ki jo vodi dr. György Enyedi, je nedvomno zelo plodno. V času po 23. mednarodnem kongresu geografov v Moskvi leta 1976, ko je komisija zasedala v Odesi, se je sestala še na Finskem (Oulu), v Nigeriji (Jos) in na Madžarskem (Szeged). Naslednje srečanje je predvideno aprila 1981 v ZDA (Fresno), in sicer na tematiko »Teorija in praksa«.

Borut Belec

Posvet o programu raziskav varstva okolja v okviru Raziskovalne skupnosti Slovenije za srednjeročno obdobje 1981—1985 (Portorož, 8.—9. 12. 1980)

Komisija za varstvo okolja pri RSS, ki jo je vodil dr. P. Stegnar, je pripravila dvodnevni posvet o programu raziskav varstva okolja. Osnovni namen posveta je bil kritično oceniti dosedanje raziskovalno delo na področju varstva okolja in podati osnovne smernice za raziskave v naslednjem srednjeročnem obdobju. V imenu RSS je posvet otvoril dr. V. Klemenčič (predsednik IO RSS) in poudaril najnost usklajenega dela na raziskovalnem področju, kjer se srečujejo izvajalci raziskav varstva okolja najrazličnejših strok.

V uvodni, plenarni seji je bil podan kritičen pregled in ocena raziskovalne dejavnosti na tem področju v preteklem obdobju. Nadaljnje delo pa je teklo po posameznih sekcijah in sicer: zrak, hrup (Z. Petkovšek, P. Gspan); vode (J. Štirn, M. Roš); vegetacija, tla, hrana (M. Šolar); krajina in bivalno okolje (I. Marušič, D. Plut) in predelava odpadkov in ostalo (M. Polič, S. Zakrajšek). Zaključki sekcij so se smiselno uredili in skrajšali in bili ob koncu posveta podani kot zaključki posveta, ki so naslednji:

1. Dosedanje raziskave na področju varstva okolja sicer praviloma sestojijo iz fragmentarnih proučevanj, so pa prispevale k reševanju mnogih problemov, s katerimi se je družba na tem področju soočala v preteklem obdobju.

2. Onesnaženost okolja je na mnogih področjih Slovenije velika in narašča. Za izboljšanje stanja je potrebna povečana usmerjena raziskovalna dejavnost.

3. Pedagoško delo o varstvu okolja je osnova in predpostavka raziskovalnega dela, zato naj bi Raziskovalna skupnost Slovenije v bodoče poskušala usmeriti več pozornosti tudi raziskavam najustreznejšega načina pedagoškega pouka na vseh ravneh in animatorstvu za raziskovalno delo o okolju.

4. Vprašanj varstva okolja ni mogoče obravnavati ločeno od gospodarskih dejavnosti in razvoja. Delovne organizacije bi morale sodelovati pri reševanju problemov varstva okolja, ki se pojavljajo pri njihovi dejavnosti.

5. Intenzivneje naj bi se raziskave varstva okolja izvajale predvsem na prioritarnih točkah družbenega plana SR Slovenije: energetika, hrana, surovine.

6. V sistemu RSS je potrebno zagotoviti kontinuiran proces planiranja med sfero raziskovalcev in uporabniki: Gospodarsko zbornico Slovenije, Republiškim komitejem za varstvo okolja in urejanje prostora, Socialistično zvezo delovnega ljudstva Slovenije, samoupravnimi interesnimi skupnostmi.

7. Na področju varstva okolja je potreben stalen pretok informacij o raziskovalni dejavnosti, ki bi vključeval tudi dejavnost izven okvira RSS. Do uvedbe širšega sistema informiranja so posamezne sekcije predvidele specifične načine reševanja.